

Bedside begeleiding

Inleiding.....	2
Wat is bedside begeleiding?.....	3
Waar vinden we bedside begeleiding terug?.....	3
Wat valt niet onder bedside begeleiding?	3
Wat zegt de regelgeving?	3
Wat kan je als onderwijsinstelling doen?	4
Wat kan je als zorginstelling doen?.....	5

Inleiding

Naar aanleiding van de coronaperiode werd er een adviesgroep zorgkundige opgericht met onderwijspartners en werkveld ter versterking van de kwaliteit van het beroep.

Eén van de aandachtspunten is de bedside begeleiding door begeleiders van onderwijsinstellingen. Met dit kort nieuwsbericht voor alle onderwijsinstellingen en alle werkplekken¹ willen we de bestaande omzendbrief secundair onderwijs verder verduidelijken. Dit bericht is tevens van toepassing voor de opleiding zorgkundige in het volwassenenonderwijs.

¹ Met werkplek wordt zowel de stageplaats als de werkplek duaal leren bedoeld.

Wat is bedside begeleiding?

Bedside begeleiding is de begeleiding van toekomstige zorgkundigen² door begeleiders vanuit de school/centrum waar ze de opleiding Zorgkundige volgen. Zij zijn samen met de lerenden aanwezig op de werkplek en demonstreren de aan te leren competenties. Dit gebeurt in nauw overleg met de mentor van de werkplek. Concrete voorbeelden van competenties die aangeleerd worden op de werkplek, kunnen vastgelegd worden in de overeenkomst tussen de werkplek en de onderwijsinstelling/lerende.

Als tijdens de bedside begeleiding de begeleider handelingen van een zorgkundige uitoefent, dan moet die begeleider beschikken over de vereiste beroepstitel en bekwaam zijn om deze handelingen uit te voeren, zoals vermeld in de [wetgeving beroep zorgkundigen](#).

Waar vinden we bedside begeleiding terug?

Via [Onderwijskiezer](#) vind je de opleidingen terug waarmee men kan doorstromen tot het beroep van Zorgkundige. We beperken ons hier tot en met opleidingen niveau 4 van de Vlaamse Kwalificatiestructuur gezien de gelijkwaardigheid met een deel van de opleiding in het hoger onderwijs (HBO5 basisverpleegkunde, ingericht in secundaire scholen) nog dient geactualiseerd te worden in de loop van het schooljaar 2023-2024.

Wat valt niet onder bedside begeleiding?

- Een begeleider van een onderwijsinstelling is geen werknemer van de zorginstelling waar de toekomstige lerende zorgkundige handelingen verricht. De begeleider mag geen werkzaamheden in opdracht van de mentor, met andere woorden als werknemer, op de werkplek uitoefenen.
- Als de opleiding Zorgkundige dual wordt aangeboden volgens de regelgeving m.b.t. duale opleidingen in het secundair en volwassenenonderwijs, moeten de competenties gedeeltelijk op de werkplek verworven worden en is er een grotere rol weggelegd voor mentor (van de werkplek/de zorginstelling), die hiervoor opgeleid wordt. Gezien die mentor verantwoordelijk is voor het aanleren van de competenties, dient er een duidelijke afbakening te gebeuren t.o.v. de rol van de begeleider vanuit de onderwijsinstelling.

Wat zegt de regelgeving?

Een begeleider van een onderwijsinstelling moet in staat zijn om handelingen te demonstreren en kunnen afwegen of het opportuun is dit te doen. Daarom werd 'Zorghandelingen demonstreren'³ een onderdeel van de reguliere taken van de begeleider en kan de school aansprakelijk gesteld worden wanneer er iets misloopt.

² De vermelde principes in deze verduidelijkende tekst zijn tevens van toepassing voor verzorgende.

³ Met demonstreren wordt bedoeld: het voortonen van handelingen die opgenomen zijn in de werkpostfiche van de lerende door de stagebegeleider in functie van het aanleren van competenties bij de lerende.

Wat kan en niet kan rond bedside begeleiding bij stages werd voor het secundair onderwijs opgenomen in [omzendbrief SO 2015/01](#) en de [omzendbrief SO/2016/01](#)⁴.

In het kader van het bevorderen van het leerproces en het minimaliseren van risico's kan het echter een meerwaarde zijn dat de stagebegeleider tijdens zijn/haar periodieke bezoeken bepaalde handelingen demonstreert, voor zover deze opgenomen zijn in de werkpostfiche van de leerling. De stagebegeleider is hier niet toe verplicht. De stagebegeleider is alleen verplicht om actief tussen te komen, indien dit noodzakelijk is om schade ten gevolge van een gevaarlijke, acute situatie te voorkomen of te beperken. Het is belangrijk om te weten dat indien de stagebegeleider handelingen demonstreert hij/zij op dat moment de onderwijzersopdracht van de stagementor mee opneemt. De stagebegeleider en het schoolbestuur nemen bijgevolg ook hun onderwijzsaansprakelijkheid, respectievelijk aanstellersaansprakelijkheid (= aansprakelijkheid van werkgever voor zijn/haar personeel) op, voor schade die de leerling-stagiair berokkent. Er kan dan een met de stagementor gedeelde aansprakelijkheid ontstaan.

Onderwijsinstellingen worden aangeraden om contact op te nemen met hun verzekeringsinstelling om na te gaan welke handelingen gedekt worden door de schoolpolis. Onderwijsinstellingen brengen de stagegever ervan op de hoogte van de mogelijke handelingen die de stagebegeleider kan uitvoeren en leggen afspraken hierover best vast in een overeenkomst. Stagebegeleiders kunnen enkel die handelingen uitvoeren waarvoor ze over de vereiste beroepstitel beschikken.

Dit geldt uiteraard niet voor het uitvoeren van handelingen die enkel de functie hebben om het werk van de werknemers op de stageplaats te helpen verlichten (bijv. afwerken van verpleegkundige/zorgkundige taken). De rol van stagebegeleider is niet verzoenbaar met die van werknemer van de stageplaats.⁵

Wat kan je als onderwijsinstelling doen?

- 👍 Bereid binnen de school het werkplekleren op de werkplek goed voor.

Bekijk welke handelingen de begeleider mag en kan demonstreren volgens de beroepstitel en bekwaamheid en hou hierbij rekening met de [wetgeving beroep zorgkundigen](#).

- 👍 Maak goede afspraken met de instellingen in de stageovereenkomst/overeenkomst dual leren of werkpostfiche over welke handelingen ingeoeft (bij stages) en aangeleerd (bij dual leren) worden op de werkplek, in overeenstemming met de wetgeving. Zo is duidelijk welke handelingen tijdens de bedside begeleiding door de begeleider van de onderwijsinstelling gedemonstreerd kunnen worden.

Let op: het is niet de bedoeling dat de begeleider de rol van mentor overneemt.

⁴ Omzendbrieven zijn onderhevig aan veranderingen doorheen de tijd. Open de link en bekijk de online omzendbrief om de laatste versie te raadplegen.

⁵ Het is mogelijk dat een leraar/docent ook tewerkgesteld is in een zorginstelling. De leraar/docent kan wel niet op hetzelfde moment de rol van stagebegeleider van de onderwijsinstelling en werknemer van de zorginstelling uitoefenen.

- 👍 Neem contact op met de makelaar/verzekeringsinstantie om de dekking bij de aansprakelijkheid van de begeleider van de onderwijsinstelling na te gaan. Het is niet vanzelfsprekend dat alle handelingen van de begeleider verzekerd zijn.

Tip: Samen staat men sterker. Indien gewenst kan men met andere onderwijsinstellingen of je koepelorganisatie contact opnemen om tot vergelijkbare afspraken te komen.

- 👍 Sluit voor de leerling een aparte arbeidsongevallenverzekering af. Een schoolpolis heeft idealiter ook rubrieken met betrekking tot de burgerlijke aansprakelijkheid voor personeel en leerlingen.

Wat kan je als zorginstelling doen?

- 👍 Maak goede afspraken met de onderwijsinstellingen in de stageovereenkomst/overeenkomst dual leren of werkpostfiche over welke handelingen aangeleerd worden op de werkplek, in overeenstemming met de wetgeving. Dit geldt zowel voor zorgkundige als verpleegkundige handelingen. Zo is duidelijk welke handelingen tijdens de bedside begeleiding door de begeleider van de onderwijsinstelling gedemonstreerd kunnen worden.

Let op: Handelingen demonstreren op de werkplek is in de eerste plaats de taak van de mentor.